

Нам гэдэг үл үзэгдэгч юм шиг далдын хүчийг би нэгэн цагт миний итгэл найдвар, үзэл бодлыг минь соронздогч, чиглүүлч хэмээн А ойлгож явав. Тэгэхэд “тэр” намайг байлдан дагуулагч, үнэнч нохор маань байлаа. Харин оноо цагт оор болсон байна. Харсаар байтал тамтаггүй худалч болж. Энэ ч яахав гэж бодоход намууд маань оорийгоо бусдаас ямагт дээгүүр тавьж, алдар хүнд, албан тушаал, эрх ашиг, эд монгоний толоо юу ч хийхээс буцахгүйгээр шулуун “цагаан”-даа гараад удаж. Энэ цагт намаас эмээж ичдэг ганц ч хүн алга. Нам гэдэг зүгээр л онигоо юм байна. Нам гэдэг монго бас тоглоомын талбай. Тэр талбай дээр янз бүрийн хүмүүс тоглоно гэхдээ сүүлийн үед монгоор гарынхаа арыг угаадаг хүмүүс тоглоод байгаа нь аль хэдийн олны анхаарлыг татаж. Нүдтэй болгоны хүүхэн хараан дотор зураг нь үлджээ. Тэртээд үлдсэн буурал цагийн тоосон дунд Чингис хаан Их Монгол улсыг нэгтгэж явахдаа ямар намтай байсныг мэдэх үү? Ногоо Бодоо, Данзангийн үеийнхэн “Ардын нам” гэгчийг байгуулж байхдаа овортоо хэдэн тогрогтэй байсан болоо. Бид нарт үйлчилж байгаа энэ цагийн эсэн бусан намууд нь улс тороор донтохын сонирхол. Толгойн үс шиг ийшээ тийшээ ургасан намууд ард олныг тал бүр тийш бутаргах зорилготой богоод эхнэр нохор хоёрыг салгах, аав хүв хоёрыг зодолдуулах, охиноор нь ээжийнх нь нүүрийг маажуулах, хүмүүсийг эвлэрүүлэх биш салган тусгаарлах зорилготой юм байна. Тэгээд ч улс торийн шинж жинхэнэ тогс бүрдсэн иймэрхүү ажлыг хийхэд маш их монго хэрэг болдог юм байна л даа. Намуудын онго зүсийг тодорхойлвол айл болгоны үүдэнд байдаг онго, онгийн даавуугаар залгаж

хийсэн гутлын гvvvvvvд эсвэл “ТҮЦ” болгонд байдаг гоё гоё нэртэй ариун цэврийн цааснууд л санаанд орно.

Намууд нь олны толгойг эргvvлэгч, оюун санааг нь таслан самнагч, гадаад бодлого цухалзуулсан боон бактер, удирдагч бус уруу татагч, ажилд орьё гэхэд “даргатай уулз” гэдэг эртний загвараа оорчилж чадаагвй сvнс.

Оноодор Монголд минь цайныхаа шанага вйлдвэрлэж чадах нам гэж байхгвй ээ. Бид нар коммунизмаас хонгон цагаан шанага зээлээр аваад оронд ордог байсан бол капиталзмаас хуванцар шанага гуйж аваад “хор”-нд орсоор байна. Ардын хувьсгал ялаад 94 жил, ардчилал хvчээ аваад 25 жил болж байхад цайгаа самардаг шанагаа оорсдийнхоо гараар хийж сураагвй мортлоо улс тор ярин саахалзаж, “Нам нам” гээд дvvхэлзэж. Малынхаа арьсаар хувцсаа хийх чадваргвй дандаа хvний хувцас омсчихоод нэгэндээ ихэрхсээр нарны хvчинд л амьд явцгааж байна.

Еронхийдоо нам гэдэг чинь хэнд ч хэрэггвй болчихсоон. Тэр бол талцаж тэмцэлдэхийн ад шvгэлсэн чотгорийн оромж. Сонгууль ойртоод ирэхлээр цэцэрлэгийн жаалууд ч “манай аавын нам”, “чиний ээжийн нам” гээд л маргадаг. Сургуулийн насныхан бол заамдалцаад эхэлдэг. Ямар ч амьтдыг хааш нь ч чирж мэдэхээр “Улс торжих”, “Намчирхах” галзуурал хойч вейнхний суурь хvmvvжилд соргоор нолоолдог. Намуудын тоо олшрох тутамд монгоний хэмжээс дээшлэж, тvvнийг дагаад ашиг хайгчдын тоо толгой нэмэгдээд хэдэн зуун мянган борчуудын хувь заяанд эргэлт гарахгвйгээр билльярдны ширээ, гуанзны vvd, мухар гудамж тойрсоор тvmэн намуудын дунд тоорно. Нам лав надад л хэрэг болохоос онгорсон. Би аль нэг намыг “миний хайр” гэж омчлон vнсэхээ больсон. Яагаад гэхээр vнэнч нам гэж байхгвй бvгдээрээ худалч, хулгайч болоод он цагийг vджээ. Тэд нар оорт байдаг муу муухай бvхнээ тор гэдэг гурван всэг рvv чихээд ард нь цэвэршиж vлдэхийг хотолбороо болгодог. Нам бол хэн нэгэн жирийн иргэнийА хэлсэн vнэнч шударга уриалга биш, энгэрийн халаасанд байдаг монгоний хэтэвч болчихсон болохоороо хаана очсон ч нэр хvнд муутай юм билээ. Хаанаас яаж харсан ч нам гэдэг нэг биетэй олон зvрхтэй тэрхvv vl vзэгдэгчийн алдар хvнд явцгвй байгаа учир хэн ч гэлээ тvvний омно нь ороод сvvтэгнэх буюу араас нь дагаад шогших албатай юу...

Аль ч цаг дор “торт улс” гэж байсан болохоос “намч гvрэн” гэж тvvхэнд байгаагвй юм байна лээ. Намууд нь олны харцан дээр хоорондоо гал ус мэт байх боловч цаагуураа цагийн зvvгээр нарийн холбогдож, ашиглаж завших, худалдаж арилжаж, наймааны зэлнээс хамт уяатай байдаг богоод дургвй хvрсэн вед нэгнийгээ амьд сэрvvн байхад нь ч бодитоор далд оруулчих авьяастайулс торийн гэх баг ходорсон ашиг хонжооны шоу жvжиг болох нь нэгэнт илрэхий болсон энэ цаг вед таминь намаар угжуулах биш намаар

устгагдаж байгаагаа ухаарагтун хэмээн Монголын нийт ард олондоо аминчлан захихыг туйлаас хүснэм. А

Уушийн Батболд

А